

עפ"ג (תל אביב) 14630-11-23 - פלוני נ' מדינת ישראל

עפ"ג (תל-אביב-יפו) 14630-11-23 - פלוני נ' מדינת ישראל מחוזי תל-אביב-יפו
עפ"ג (תל-אביב-יפו) 14630-11-23

פלוני

נגד

מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו - יפו

[10.10.2024]

כבוד השופט, סגן הנשיא שי יניב

כבוד השופט יוסי טופף

כבוד השופטת דנה אמיר

ע"י ב"כ עו"ד זוהר ברזילי

ע"י ב"כ עו"ד יוסי קורצברג

פסק דין

ערעור על החלטת בית המשפט קמא (הש' אור ממון), במסגרתה הורה על הפסקת ההליכים ומתן צו אשפוז בעניינו של המערער לפי סעיף 15(א) לחוק טיפול בחולי נפש, התשנ"א-1991 (להלן: החוק), וסעיף 170 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982.

הערעור נסוב על משך התקופה המרבית שנקבעה בצו האשפוז לשש שנים, כמשך תקופת המאסר המרבית לצד העבירה החמורה יותר מבין העבירות בהן הואשם המערער בכתב האישום. נטען כי מתן צו האשפוז לתקופה מרבית בת שש שנים אינו מידתי נוכח קושי ראייתי אשר נקבע על ידי בית משפט קמא.

עובדות כתב האישום כנגד המערער

1. כתב האישום אשר הוגש כנגד המערער כלל ארבעה אישומים. במסגרתו הואשם המערער בביצוע עבירות של איומים, תקיפה סתם של בת זוג, תקיפה חבלנית של בת זוג ובפציעת בת זוג, לפי סעיפים 192, 382(ג), 382(ב) ו- 335(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין).

2. על פי עובדותיו, הנאשם והמתלוננת היו בני זוג במשך כשנתיים והתגוררו בדירה יחד עם שלושת ילדיה הקטינים בני 6, 7, 11 של המתלוננת, ובמועד הרלוונטי הייתה המתלוננת בשבוע ה-28 להריונה מהמערער.

3. על פי האישום הראשון, ביום 3.8.23 בשעה 16:30 חזר המערער לדירה והתפתח דין ודברים בינו ובין המתלוננת על רקע חוסר שביעות רצונו מכך שהאוכל שהכינה לו התקרר, ומשלא המתינה לו עם הילדים. על פי האישום, באותן הנסיבות, ועל רקע גירושיו מבת זוגו הקודמת וחוסר שביעות רצונו מעמדת המתלוננת בנוגע לסכסוך הגירושין שלו, איים המערער על המתלוננת באומרו: "מה שעשה לך הגרוש אני אעשה לך יותר גרוע"; "היא (הגרושה) הכניסה לי סכין בלב אז מה את רוצה שאני אקח סכין ואכניס לילדים שלך את רק תביני אותי אז רק?".
4. נטען כיבהמשך לכך, החל המערער לצייר על ידו עם עט מעגל ואיים על המתלוננת באומרו: "את יוצאת משם ואת לא מקשיבה לדברים שאני רוצה ואם תמשיכי את אישה טיפשה ולא יהיה לך חיים". כן איים כי היא תיפגע וחייה יהרסו ויהיו גיהנום ואמר: "אני לא הגרוש שלך אני פסיכופאט" תוך שהמתלוננת ניסתה לפנות אליו ולהרגיעו. נטען כי אז לקח המערער סכין לידיו, נעמד מעל המתלוננת ואיים עליה תוך שהוא אוחז בו: "הכל יסתובב עליך ואת מטומטמת ואת עונה לי ויצא מזה דברים לא טובים".
5. באישום אף נטען כי באותו יום בשעה 23:00 או בסמוך לכך, ביקש המערער מהמתלוננת להתלוות אליו בעבודתו בניקוי בית ביפו ואמר לה: "אני אשב ואת מנקה את כל הדירה האלה ואני רוצה שהתינוק הזה יפול היום לא רוצה ממך ילד". זאת שעה שהמתלוננת נשכבה במיטה על מנת לישון. על פי האישום, באותן נסיבות, הרים המערער את השמיכה מהמתלוננת, השליך את הכרית והחל לדפוק בחוזקה בארון בדירה תוך שאמר: "את לא ישנה היום, הלילה את לא הולכת לישון" ותקף אותה שלא כדין בכך שסטר בפניה באזור הלחי, אז הסכימה המתלוננת להתלוות אליו לניקוי הבית.
6. עוד נטען כי ביום 4.8.23 בשעה 00:30 לערך, נסע המערער עם המתלוננת ברכבו לעבודה בניקוי הבית, כשבדרך ניסתה המתלוננת להרגיעו ולפייסו, עד אשר נכנסו לבית והחלו לעבוד בניקונו. נטען כי באותן נסיבות, התפתח דין ודברים בין המערער למתלוננת על רקע חוסר שביעות רצונו מכך שהגרוש של המתלוננת חזר להיות בקשר עם הילדים. עוד נטען כי באותן נסיבות תקף המערער את המתלוננת שלא כדין בכך שמשך לאחור בשיערה, גרר אותה לחדר בבית, שלף ממכנסיו סכין בה הצטייד מראש, הצמיד את המתלוננת לקיר, סטר בפניה, ותוך שאחז בסכין איים עליה באומרו: "את היום גומרת את החיים ואת מתה", הצמיד את הסכין לבטנה ואיים עליה באומרו: "אני אדקור אותך".

7. על פי האישום, אז השליך המערער את המתלוננת על המיטה, עלה עליה עם גופו, וסטר בפניה משך כ-10 דקות, תוך שאיים עליה: "תגידי לי מי את, את אויבת את שקרנית, אני שוחט אותך ואני לא רוצה את הילד הזה ותגידי מי את, את רוצה לחיות תגידי לי מי את?" תוך שתקף אותה במכת אגרוף לבטנה וכן אמר לה: "אני רוצה שהתינוק הזה ימות".
8. נטען כי מיד בהמשך פצע המערער את המתלוננת בכך שהצמיד את הסכין לפניה, לגופה ולשיערה וגרם לה בכך לחתכים בלחיה הימנית, במרפק ימין ובכף ידה הימנית. עוד נטען כי בהמשך אחז בשיערה, הצמיד אליו את הסכין ואיים עליה: "אני אחתוך לך את השיער ושיער לא יהיה לך". כן נטעו כי בתגובה לכך, השיבה לו המתלוננת, תוך שבכתה, כי היא אורטל וביקשה שירגע ושיתן לה לשתות מים כי אינה יכולה לנשום ואילו המערער המשיך לאיים עליה באומרו: "מי את או לא תגידי את מתה?", את לא יוצאת מפה למה את צריכה מים אני גומר אותך"; "את הולכת למות היום".
9. נטען כי בהמשך לכך, משהבחין המערער כי המתלוננת מדממת מפניה ותוך שהתחננה בפניו: "בבקשה יש לי תינוק בבטן", התרומם המערער ממנה, הוציא אותה למרפסת הבית, נתן לה לעשן סיגריה ואישר לה ללכת לקחת מים. על פי האישום, אז, פתחה המתלוננת את דלת הבית ונמלטה תוך שרצה במדרגות הבניין ונפלה, שעה שהמערער רדף אחריה, המשיכה בריצה לרחוב וצעקה: "רוצחים אותי", שם נכנסה לתוך רכב של אדם זר שזהותו אינה ידועה, ואמרה לו: "סע מיד למשטרה הוא יהרוג אותי".
10. נטען כי כתוצאה ממעשי המערער נגרמו למתלוננת חבלות של ממש בדמות חתך מדמם באזור סנטרה מימין ובצווארה, אדמומיות, נפיחות והמטומות בצד הימני של פניה.
11. על פי האישום, במעשיו המתוארים איים המערער על המתלוננת במספר הזדמנויות בפגיעה שלא כדין בגופה בכוונה להפחידה או להקניטה, תקף אותה שלא כדין וגרם לה חבלות של ממש, וכן פצע אותה באמצעות סכין וגרם לה חתכים.
12. על פי האישום השני, ביום 30.7.23 בשעה 21:30 לערך, בדירה בה התגוררו, התפתח דין ודברים בין המערער לבין המתלוננת הנוגע לסכסוך הגירושין עם גרושתו וחוסר שביעות רצונו מעמדת המתלוננת בסכסוך ובנוגע לקרבת הילדים לגרוש של המתלוננת.
13. נטען כי באותן הנסיבות, ניתק המערער מצלמה בסלון הדירה, הוציא את כרטיס הזיכרון והחל ללעוס אותו, תוך שאיים המערער על המתלוננת באומרו: "יש לי אקדח ואני ארצח אותך את רוצה לראות אותו?" ; "יש לי אקדח ואת תגידי לי מי את ומי שלח אותך להרוס לי את החיים", והחל ללכת לכיוון החדר בדירה. נטען כי המתלוננת נמלטה מהדירה והחלה לרוץ במדרגות לכיוון הרחוב. כן נטען כי מיד בסמוך, משחששה לחיי הילדים שנותרו בדירה, חזרה המתלוננת לדירה, המערער פתח את הדלת, שאל מדוע חזרה ותקף אותה שלא כדין בכך שאחז בה בידיה והשליך אותה לתוך הדירה לכיוון הרצפה. על פי האישום, כתוצאה מכך, הוטחה המתלוננת ונפלה על עגלת סופר שהייתה מונחת בדירה. נטען כי כתוצאה ממעשי המערער, נגרמו למתלוננת חבלות של ממש בדמות המטומות ונפיחות בידה הימנית, בשוק רגלה הימנית וברגלה השמאלית.

14. נטען כי מיד לאחר מכן, אחז המערער בידיה של המתלוננת, הרים אותה והושיבה על הספה בדירה, אז, נטל סכין והחל לנפנף עמה תוך שאיים על המתלוננת באומרו: "אני אגמור אותך, אני אצא מהכלא אני ארצח אותך ואת המשפחה שלך ואת אמא שלך ואת אח שלך"; "את רואה שאין עכשיו מצלמות ואני אהרוג אותך".
15. על פי האישום, במעשיו המתוארים איים המערער על המתלוננת בשתי הזדמנויות בפגיעה שלא כדין בגופה בכוונה להפחידה או להקניטה, תקף אותה שלא כדין וגרם לה חבלות של ממש.
16. על פי האישום השלישי, ביום 26.7.23 בשעה 20:30 או בסמוך לכך, הגיעה המתלוננת לבית אמה ואכלה עם האם. נטען כי באותן הנסיבות, הגיע המערער למקום והחל לדפוק בדלת, ומשפתחה לו המתלוננת את הדלת, החל לצעוק עליה שתרוץ למטה ואיים עליה באומרו: "אני אשתגע על כולכם, ואם את לא רוצה שיהיה בלגאן תרדי למטה". על פי האישום, בתגובה לכך ירדה המתלוננת לרחוב וישבה עם המערער בתחנת האוטובוס. אז, החל המערער לקלל אותה ואיים עליה בכך שאמר לה שיהרוג אותה ושהיא מסתירה דברים וזאת הסיבה שמחקה אפליקציה מטלפון הנייד שלה.
17. על פי האישום, במעשיו המתוארים איים המערער על המתלוננת בשתי הזדמנויות בפגיעה שלא כדין בחייה בכוונה להפחידה או להקניטה.
18. על פי האישום הרביעי, כחודש עובר למועד האישום הראשון, במועד שאינו ידוע במדויק, בסלון הדירה בה התגוררו המתלוננת והמערער, תקף המערער את המתלוננת שלא כדין בכך שסטר בפניה. נטען כי בהמשך לכך, עקר המערער את המצלמות שהותקנו בדירה, לעס את כרטיס הזיכרון של המצלמה ואיים על המתלוננת בכך שאמר לה: "אין עכשיו עדים גם לזה" וכי אם ישחררו אותו הוא ירצח אותה.
19. על פי האישום, במעשיו המתוארים, איים המערער על המתלוננת בפגיעה שלא כדין בגופה בכוונה להפחידה או להקניטה ותקף אותה שלא כדין.
- ההליך בבית משפט קמא ועיקרי החלטתו
20. בד בבד עם הגשת כתב האישום הוגשה לבית המשפט קמא בקשה למעצרו של המערער עד תום ההליכים במסגרת מ"ת 29624-08-23. במסגרת הליך זה התקיימו מספר דיונים וניתנו החלטות שונות הנוגעות למעצר המערער, לקיומן של ראיות לכאורה ולעריכת חוות-דעת פסיכיאטריות, וכן החלטת בית המשפט להפסקת הליכים בתיק העיקרי (ת"פ 29640-08-23) ומתן צו האשפוז, שהיא מושא הערעור.

21. כך, לאחר שמיעת טענות הצדדים בשאלת קיומן של ראיות לכאורה, ביום 22.8.2023 ניתנה החלטת בית המשפט קמא (כב' השופטת בן יצחק) לפיה קמה במקרה זה תשתית ראייתית כנגד המערער שהיא בעלת "משקל ממשי ומשמעותי". בצד זאת ציין בית המשפט קמא "את גרסת החשוד עצמו לפיה מדובר במערכת יחסים מוסכמת במסגרתה היו השניים אלימים זה כלפי זה אף באופן מיני...". נקבע כי "ככלל, טענות אלו להישקל במסגרת ההליך העיקרי ואולם משתלונתה של המתלוננת בנוגע לעצם האירועים אינה נסמכת בראיות ישירות נוספות ולנוכח העולה מהתיק בנוגע למערכת היחסים בכללותה מצאתי לנכון לקבוע בצד תשתית ראייתית זו אף קושי מסוים אשר לחזקה".

22. בדיון בפני בית משפט קמא ביום 28.9.2023 מסרה המתלוננת שאינה מפחדת שהמערער יפגע בה, באחרים או בעצמו, והוצג מכתב שכתבה. בהחלטתו מאותו מועד הבהיר בית המשפט קמא (השופט ממון) כי "אין כרסום משמעותי בראיות המלמד על הפחתת מסוכנות" וכי המתלוננת אינה חוזרת בה מהתלוננת אלא סבורה שמדובר בנסיבות רפואיות בשלן ביצע המערער את המעשים.

23. בימים 10.10.2023 ו- 15.10.2023 התקבלו בבית משפט קמא חוות-דעת פסיכיאטרית וחוות-דעת פסיכיאטרית משלימה בעניין המערער, וביום 22.10.2023 נשמעו טענות הצדדים בקשר להמלצותיהן. במסגרת זו עתר הסנגור להפסקת הליכים והוצאת צו אשפוז לתקופה מרבית "מינימלית" בת 6 חודשים בלבד. זאת בשל העדר עבר פסיכיאטרי וחוות דעת ראשונית שהתקבלה בעניינו לפיה היה כשיר לעמוד לדין. עוד טען כי "החריג הוא שהמתלוננת עצמה רוצה בשחרור שלו, בית המשפט ראה אותה באולם, המסוכנות היא נקודתית כלפיה".

24. באותו מועד ניתנה החלטת בית משפט קמא בה הורה על הפסקת ההליכים בעניינו של המערער והוצאת צו אשפוז לתקופה מרבית בת שש שנים (כעונש המאסר המרבי עבירה לפי סעיף 382(ג) בה הואשם המערער). במסגרת החלטתו הבהיר בית המשפט קמא כי לא מצא לקצר את תקופת האשפוז המרבית שנקבעה "לאור הלכות בית המשפט העליון". בית המשפט קמא המליץ בהחלטתו כי עניינו של המשיב יעלה לוועדה פסיכיאטרית בהקדם שיאפשר זאת, משהמערער הוא ללא עבר פסיכיאטרי או פלילי.

תמצית נימוקי הערעור

25. טענת הסנגור היא כי בית משפט קמא שגה כשקבע תקופת אשפוז מרבית בת שש שנים. עתירתו היא לביטול צו האשפוז או לקביעה לפיה תקופתו המרבית לא תעלה על שישה חודשים. לטענת הסנגור, תקופת האשפוז המרבית שנקבעה בעניינו של המערער אינה מידתית מקום בו נקבע "קושי בראיות לכאורה". הסנגור אף עתר לכך שתקופת הסתכלותו הפסיכיאטרית של המערער תבוא במניין תקופת האשפוז המרבית אשר נקבעה על ידי בית משפט קמא.

26. בטיעוניו, הפנה הסנגור לפסיקה המדגימה תקופות אשפוז מרביות שונות שנקבעו, הקצרות מתקופת המאסר שלצד העבירה. לטענתו, מכוח סעיף 34כא לחוק העונשין, מקום בו קיימת מחלוקת בפירוש הדין ושתי הפרשנויות סבירות לפי תכליתו, יש להכריע לפי הפירוש המקל ביותר "עם מי שאמור לשאת באחריות הפלילית לפי אותו דין" וכפועל יוצא יש לקבל את הערעור. בטיעוניו אף ציין את סמכות הפסיכיאטר המחוזי להוציא צו אשפוז אזרחי למערער אם נקבעת תקופת אשפוז מרבית קצרה מתקופת המאסר שלצד העבירה בה הואשם.
27. הסנגור הפנה לכך שהמתלוננת הגיעה לבית משפט קמא וביקשה לסלוח למערער ולמכתב שהוגש מטעמה. בנוסף טען שהמערער ניהל אורח חיים נורמטיבי לאורך חייו, והפנה למצבו המשפחתי ולפגיעה בחירותו. טענת הסנגור היא כי בית המשפט קמא שגה בכך שלא נתן דעתו לפגיעת המערער בבית החולים אשר על פי הנתען לא טופלה כראוי ולכך שהוכה על ידי חולה אחר. בנוסף טען כי בית משפט קמא לא נתן דעתו במסגרת ההחלטה למצבו הרפואי של המערער, שלו כליה אחת, הסובל מכאבים ואינו אוכל, כשפניותיו לספק לו אוכל בכשרות בד"צ לא נענו וכתוצאה מכך, זכויותיו נפגעו.
28. בעת הדיון בערעור עדכן הסנגור כי נכון לאותו מועד נערכו בעניינו של המערער שתי ועדות פסיכיאטריות ועל פי החלטת הועדה הפסיכיאטרית יוצא המערער מבית החולים למשך 4 שעות יומיות. בנוסף עדכן כי בהליך פלילי נוסף הופסקו ההליכים נגד המערער והוצא בעניינו צו אשפוז לתקופה מרבית בת 3 שנים (תקופת המאסר שלצד עבירת האיזמים בה הואשם באותו הליך) עליו לא ערער.
29. במעמד הדיון הגדיר הסנגור את הסוגיה שבסיס טענותיו בערעור כדלקמן: "האם קושי ראייתי משליך על אורך תקופת האשפוז". הסנגור שב וטען כי יש לקצר את תקופת אשפוז המרבית בעניינו של המערער לאור קביעת בית המשפט קמא לקושי מסוים בראיות והפנה לפסיקה בה הורו בתי המשפט על תקופת אשפוז מרבית קצרה מהעונש המרבי לצד העבירה בה הואשמו. כן שב על טענתו לפיה על תקופת האשפוז לכלול את התקופה בה שהה המערער בהסתכלות פסיכיאטרית.
- תמצית טיעוני המשיבה
30. בא-כוח המשיבה חלק על טענות הסנגור. בטיעונו הפנה לסעיף 15 לחוק ולנוסחו לפיו הכלל הוא כי בית המשפט שמצא קיומן של ראיות לכאורה יורה במקרה המתאים על תקופת אשפוז כאורך תקופת המאסר המרבית לצד העבירה בה מואשם נאשם. עוד הפנה לכך שלפי סעיף 15(ד)(2) לחוק, הפחתה מתקופת האשפוז המרבית מתאפשרת מקום בו נסיבות ביצוע העבירה מקילות במיוחד. לטענתו - אין זה המקרה בעניינו - ובהקשר זה הפנה למספר האיזומים ומגוון העבירות בהן הואשם המערער.
31. במהלך הדיון בערעור אף ניתנה הסכמת בא-כוח המשיבה לכך שתקופת אשפוזו של המערער תמנה מיום 5.10.2023, תחילת ההסתכלות הפסיכיאטרית בעניינו.
- דיון והכרעה
32. בבסיס הערעור טענת הסנגור שלא עלתה בבית משפט קמא, לפיה על "הקושי הראייתי המסוים" באשר לחוזקה של התשתית הראייתית שנקבע, להשפיע על תקופת האשפוז המרבית שקבע בית המשפט קמא, ולצמצמה.
33. נקדים מסקנה לדיון ונבהיר כי לאחר שבחנו את טענות הצדדים, את הוראות החוק, ואת הפסיקה העדכנית מפי בית המשפט העליון - מסקנתנו היא כי דין הטענה להידחות. זאת, הן מהטעם שהטענה לא הועלתה בפני בית משפט קמא, הן לגופה.
34. כידוע, לפי סעיף 15(א) לחוק, בית המשפט מוסמך להורות על צו אשפוז או צו טיפול מרפאתי לנאשם כאשר נאשם הועמד לדין פלילי ועל יסוד ראיות שהובאו בפני בית המשפט ובכללן חוות-דעת פסיכיאטרית, סבור בית המשפט "כי הנאשם אינו מסוגל לעמוד לדין מחמת היותו חולה". על-פי סעיף 15(א1) לחוק לא יתן בית המשפט צו אשפוז "אלא אם נוכח כי יש ראיות לכאורה כי הנאשם עשה את מעשה העבירה שבו הואשם בכתב האישום...".
35. לפי סעיף 15(ד1)(1) לחוק, בית המשפט לא יקבע בצו את תקופת האשפוז או הטיפול המרפאתי אלא "...יורה בצו על תקופת האשפוז או הטיפול המרפאתי המרבית לפי הוראות פסקאות (2) ו- (3)..."
36. בסעיף 15(ד1)(2)(א) לחוק מפורט כי תקופת האשפוז המרבית תהיה תקופת המאסר המרבית הקבועה לעבירה בביצועה הואשם נאשם, ולפי סעיף 15(ד1)(2)(ב), ככל שמדובר במספר עבירות בהן הואשם נאשם, תהא זו תקופת המאסר הארוכה ביותר מבין תקופות המאסר הקבועות בחוק לאותן עבירות.
37. לבסוף, לפי סעיף 15(ד1)(2)(א) לחוק, אם "שוכנע בית המשפט כי מעשה העבירה בוצע בנסיבות מקילות במיוחד, רשאי הוא, במקרים חריגים ומטעמים מיוחדים שיירשמו, להורות בצו כי תקופת האשפוז או הטיפול המרבית תהיה קצרה מתקופת המאסר המרבית".

38. בע"פ 664/23 מדינת ישראל נ' פלוני, (להלן: עניין פלוני) נותחו והובהרו סעיפי החוק הרלבנטיים לאחר תיקון מס' 9 לחוק, ובפרט נבחנו השאלות הבאות: "מה היחס בין הכלל לחריג? אימתי ובאילו מקרים רשאי בית המשפט לסטות מן הכלל המורה כי תקופת האשפוז המרבית תהיה כתקופת המאסר המרבית, ותחת זאת יקבע משך אשפוז מרבי קצר מתקופה זו?" (פסקה 21 לפסק הדין). במסגרת פסק הדין נקבע מפי השופט אלרון כי ברירת המחדל לפי החוק היא שאורך תקופת האשפוז המרבית הוא כאורך תקופת המאסר המרבית בגין העבירה המיוחסת לנאשם. בנוסף נקבע כי הנסיבות אליהן מפנה סעיף 15(ד1)(א2) לחוק בהן רשאי בית המשפט במקרים חריגים ומטעמים מיוחדים שירשמו להורות כי תקופת האשפוז המרבית תהיה קצרה מתקופת המאסר המרבית לצד העבירה הן "נסיבות הכרוכות במעשה העבירה אך לא נסיבותיו של עושה מעשה העבירה" (פסקה 33 לפסק הדין). זאת כאשר מעשה העבירה בוצע בנסיבות מקילות במיוחד.

עוד נקבע בפסק הדין כי על נאשם הטוען לתחולת החריג שבסעיף 15(ד1)(א2) לחוק "נטל משמעותי ביותר" לשכנע את בית המשפט כי מתקיימים תנאים המצדיקים חריגה מן הכלל. כן צוין כי לפי ההיסטוריה החקיקתית, כוונת המחוקק בתיקון מס' 9 לחוק הייתה לייצר ודאות באשר לתקופת האשפוז המרבית ולמנוע התדיינות בהקשר זה. בפסק הדין נקבע כי הפעלת יתר של החריג בסעיף 15(ד1)(א2) לחוק אף עלולה לפגוע במטרות האשפוז הכפוי, שאינו עונש. בנוסף, כי לאור אופיו הדינמי של ההליך הטיפולי, משך אשפוזו של נאשם נקבע ממילא על-ידי הועדה הפסיכיאטרית בהסתמך על בדיקה עיתית של מצבו, אחת לשישה חודשים לפחות, ולא על ידי בית המשפט (סעיף 28 לחוק). עוד הובהר כי אין מקום לשיקולי ענישה, ובכללם שיקולי אשמה ואחריות, בעת קביעת משך התקופה המרבית של האשפוז הכפוי.

39. בדנ"פ 4319/23 פלוני נ' מדינת ישראל (29.11.2023) (להלן: דנ"פ פלוני) נדחתה בקשת המבקש לדיון נוסף על פסק הדין בעניין פלוני ונקבע כי בפסק הדין ערך בית המשפט מהלך פרשני בהתאם לכללי הפרשנות המקובלים. לצד זאת צוין כי אין בפסק הדין כדי לסתום את הגולל על השימוש בחריג במקרים המתאימים, וכי הובהר בפסק הדין שאין מקום להציב גבול ברור בשאלה מה הם "גבולות המעשה" ויש להניח שההלכה בעניין זה תוסיף ותתפתח.

40. בעניינינו, המערער הואשם בארבעה אישומים הכוללים עבירות שונות שבצידן עונש מאסר שונה. תקופת המאסר הארוכה ביותר מבין תקופות המאסר הקבועות לעבירות בהן הואשם היא למשך שש שנים, כתקופת האשפוז המרבית שקבע בית משפט קמא. כידוע, כפי שצינו הצדדים וצוין בעניין פלוני, אין בתקופת האשפוז המרבית כדי להצביע בהכרח על משך התקופה בה ישהה המערער באשפוז, משהחלטה זו נתונה לוועדה הפסיכיאטרית הדנה מעת לעת בעניינו, על ההחלטה אף ניתן לערער לבית המשפט המחוזי (סעיפים 28 ו- 29 לחוק).

41. בהינתן חומרת עובדות כתב האישום כנגד המערער אשר פורטו בהרחבה בפתח פסק הדין לעיל, בצדק לא עלתה מפי הסנגור בעניינינו כל טענה לפיה מדובר במקרה חריג בו מדובר בנסיבות מעשה העבירה מצדיקות סטייה מן הכלל שבסעיף 15(ד1)(א2) לחוק וקביעת תקופת אשפוז מרבית פחותה בשל כך. בכל הנוגע לטענות המערער לנסיבותיו האישיות והרפואיות של המערער ולעמדת המתלוננת כעילה לקיצור תקופת האשפוז המרבית - על יסוד עניין פלוני - דינן של טענות אלה להידחות, כשבבירור, אין מדובר בנסיבות "הכרוכות במעשה העבירה" אלא בנסיבות "עושה מעשה העבירה".

42. אשר לטענותיו העיקריות של הסנגור הנוגעות לקושי ראייתי - גם דינן של אלה להידחות לגופן בנסיבות המקרה דנן. במקרה זה קבע בית משפט קמא כי קמה תשתית ראייתית שהיא בעלת "משקל ממשי ומשמעתי". זאת לצד קביעתו בדבר "קושי מסוים באשר לחוזקה", הנובע מכך "שתלונתה של המתלוננת בנוגע לעצם האירועים אינה נסמכת בראיות ישירות נוספות ולנוכח העולה מהתיק בנוגע למערכת היחסים בכללותה..." ודוק, בעניינינו, לא בוסס על-ידי הסנגור ולא עולה מהקושי הראייתי המסוים שנקבע בהחלטת בית משפט קמא, שאינו קונקרטי, כי מדובר במעשי העבירה שנעברו "בנסיבות מקילות במיוחד" ואשר מצדיקות החלת החרגי שבסעיף 15(ד1)(א2) לחוק. נזכיר כי הערעור אינו כולל טענות כנגד החלטת בית משפט קמא ביחס לראיות לכאורה.
43. נבהיר כי עיינו בפסיקה אליה הפנה הסנגור אך אין בה כדי לתמוך בטענתו ולשנות ממסקנתנו הנשענת על פסק דינו של בית המשפט העליון בעניין פלוני מהעת האחרונה. מעיון בפסיקה אליה הפנה עולה כי חלקה ניתן עובר לתיקון מס' 9 לחוק כך שאינו רלבנטי עוד, וכפי שציין הסנגור בעצמו, ממילא לא הוצגה פסיקה המדגימה קיצור תקופת אשפוז מרבית על יסוד קושי ראייתי לאחר תיקון מס' 9, וודאי לא מפי בית המשפט העליון. בהינתן המפורט לעיל, הוראות החוק ופסיקת בית המשפט העליון בעניין פלוני, לא מצאנו לקבוע כי יש לקצר את תקופת האשפוז המרבית שנקבעה על יסוד הנטען.
44. לבסוף יש להבהיר כי גם הטענה לפיה ככל שתקוצר התקופה המרבית של צו האשפוז ניתן יהיה במקרה הצורך להוציא צו אשפוז אזרחי בעניינו של המערער נדונה בעניין פלוני. בהקשר זה ציין השופט אלרון כי הובע ספק של ממש אם יש בהעברת חולה לאשפוז אזרחי כפוי כדי לתת מענה לצרכיו ולספק הגנה לציבור, נוכח פערי הסמכויות וההבדלים בין המסלול האזרחי לפלילי (פסקה 26 לפסק הדין).
45. בכל הנוגע למניין תקופה האשפוז המרבית, בהסכמת המשיבה, משעל-פי חוות הדעת הפסיכיאטרית מיום 10.10.2023 נראה כי ההסתכלות בעניין המערער החלה ביום 5.10.2023, בהתאם לסעיף 15(ד1)(א3) לחוק, אנו קובעים כי תקופת האשפוז המרבית למערער תמנה מיום 5.10.2023.
46. סוף דבר, הערעור כנגד צו האשפוז ותקופת האשפוז המרבית נדחה. תקופת האשפוז המרבית בת שש השנים תמנה מיום 5.10.2023.
- ניתן היום, ח' תשרי תשפ"ה, 10 אוקטובר 2024, בהעדר הצדדים ויובא לידיעתם באמצעות נט המשפט והמזכירות. שי יניב, שופט, סגן הנשיא יוסי טופף, שופט דנה אמיר, שופטת